

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Themaraad 2026

12 mei 2026

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Welkom

Voorstellen

Margret Dofferhoff-Veerman:

Beleidsmedewerker Jeugd => Projectleider LEF

Dianne de Lange:

Gezonde leefstijlregisseur

Doel van de avond

Raad informeren over de integrale werkwijze van Programma LEF

Waaronder:

1. Het bespreken van de meest recente data uit de LEF-monitor
2. Een kijkje bieden in de huidige uitvoering binnen de verschillende domeinen van het programma LEF en JOGG
3. Korte terugkoppeling van de dialoogsessie met alle stakeholders gehouden op 12 mei jl.

Wij vragen u om uw vragen aan het eind van de presentatie te stellen. Dank u wel!

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

**Alleen samen kunnen we zorgen voor
een gezonde, gelukkige en veilige jeugd**

Wat is Programma LEF?

LEF

Programma doelen

Doel(en) Programma LEF

- *Het doen verhogen van de startleeftijd waarop minderjarigen beginnen met middelengebruik*
- *Het ontmoedigen van middelengebruik onder minderjarigen door het hanteren van een integraal beleid van volksgezondheid en openbare orde en veiligheid.*

Doel(en) Programma JOGG

- *De JOGG-aanpak, richt zich op het gezonder maken van de omgeving waarin de jongeren zich bevinden. Zo stijgt het mentaal welbevinden (en is de kans op een ongezonde leefstijl waar genotmiddelen een onderdeel van kunnen zijn kleiner.)*

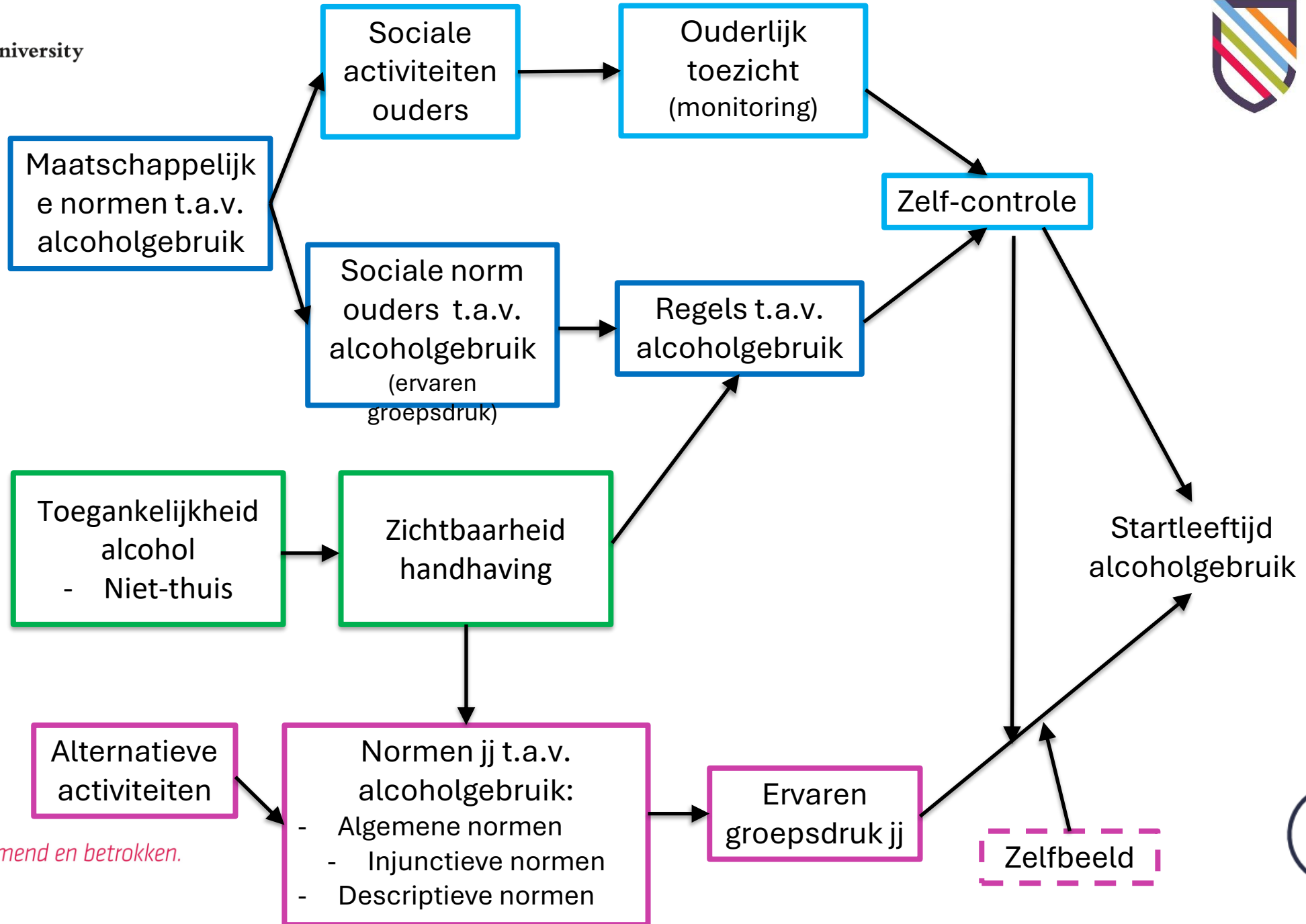

LEF

Inhoud

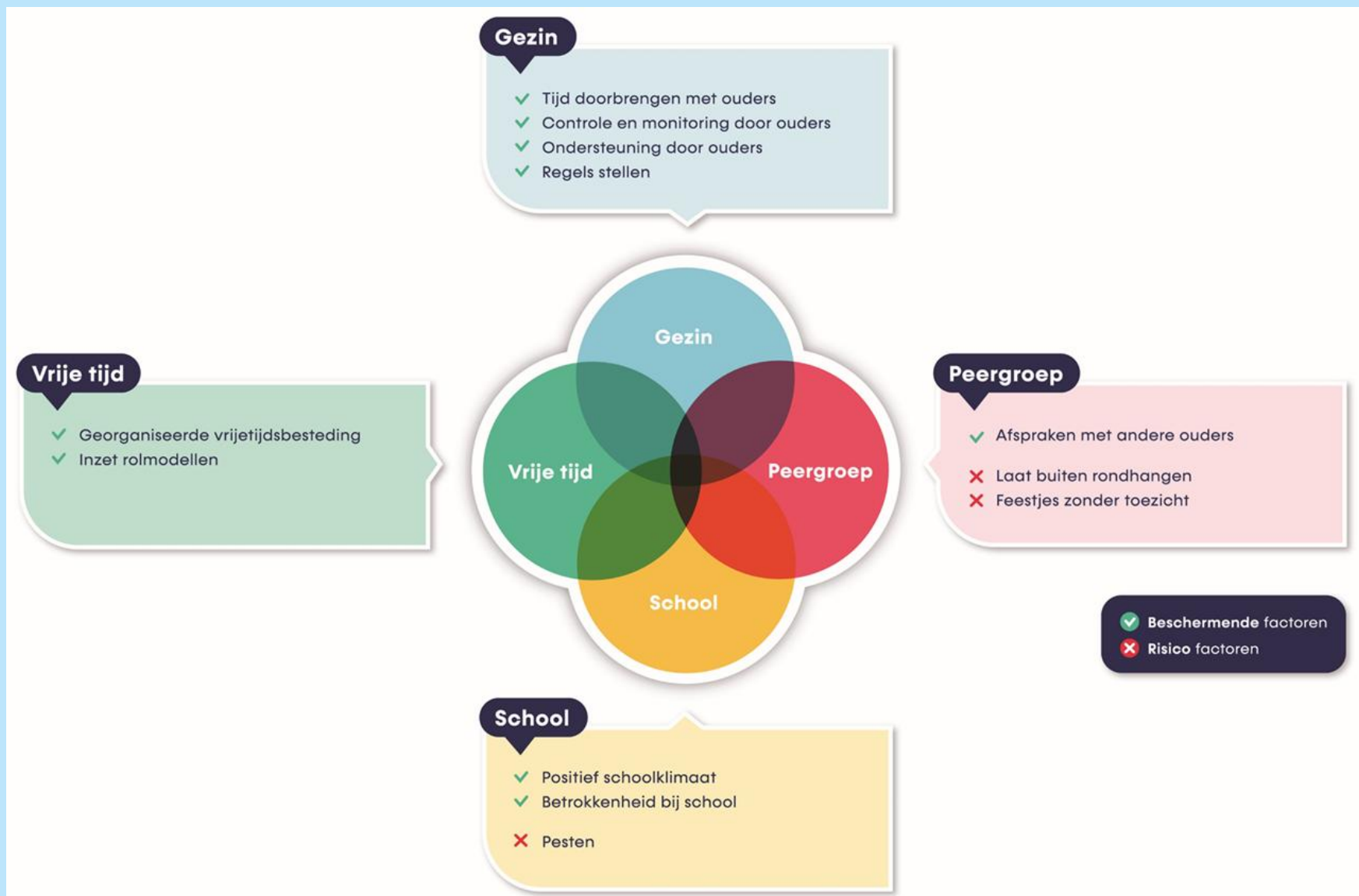
- Modellen Programma LEF en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
- Presentatie van de meest recente data uit de LEF/OKO Monitor
- Appels met peren vergelijken
- Per domein een kijkje in wat er afgelopen periode is ingezet
- Samenwerking met Veiligheid
- Samenwerking in de Regio
- Dialoogsessie
- Blick op de toekomst
- Gelegenheid om vragen te stellen en input te leveren

Ondernemend en betrokken.

Michelle Wennekers, epidemioloog GGD Zaanstreek-Waterland

Data OKO/LEF monitor 2025

(afgenomen op SG De Triade en het Don Bosco College)

Zaanstreek-Waterland

Edam-Volendamse deelnemers aan dit onderzoek

Inwoners in klas 2 en 4 VO | circa 938

Vragenlijst ingevuld | N=385 (41%)

Deelname van 2 scholen

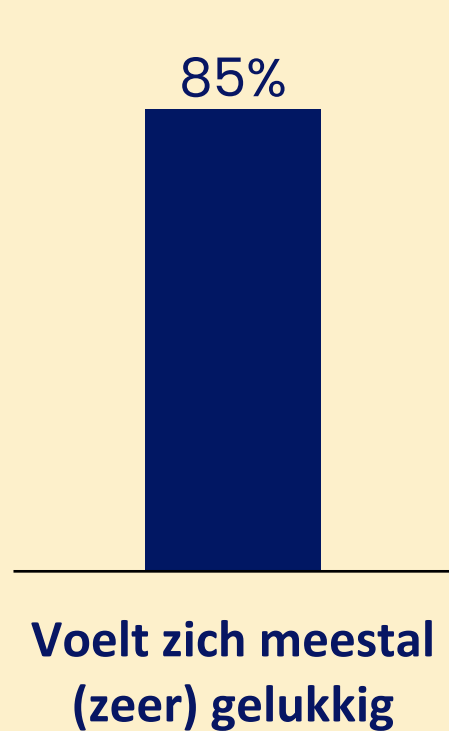
1. Mentaal welbevinden

Hoe gaat het met de jeugd in Edam-Volendam?

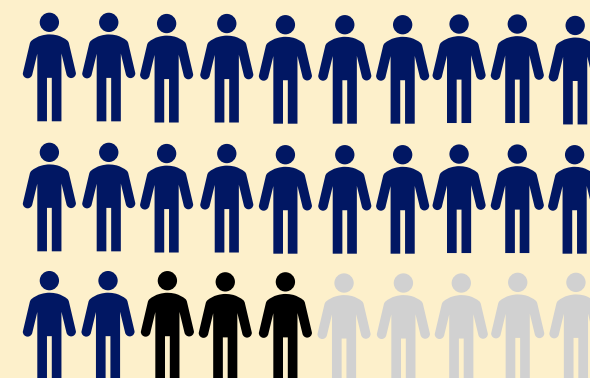

Mentaal welbevinden

Met grootste deel van de jongeren gaat het goed

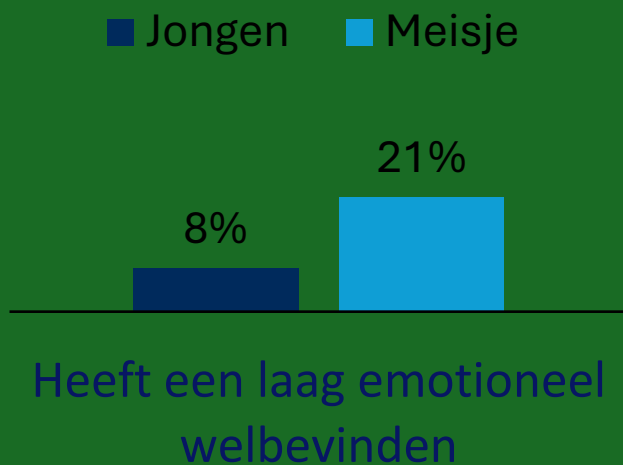

Ervaart de mentale gezondheid als (heel) goed

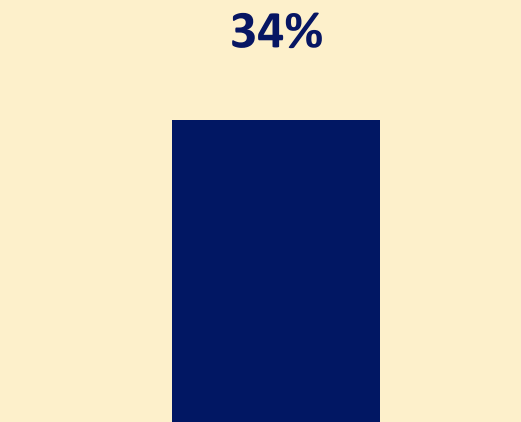
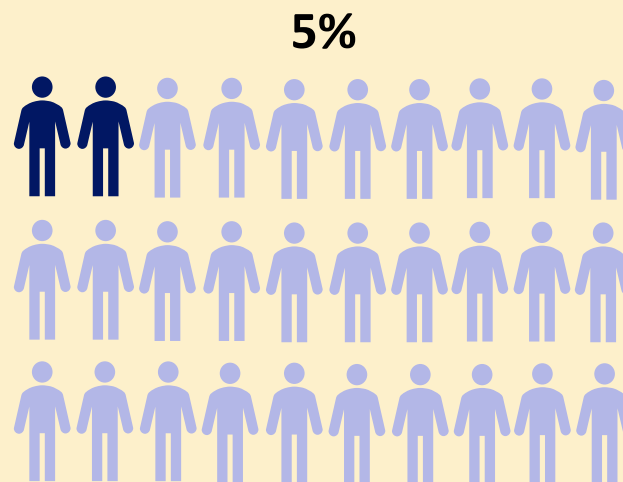
Mentale problemen

Maar met een groep gaat het minder of niet goed

School of huiswerk

Alles wat hij/zij moet doen

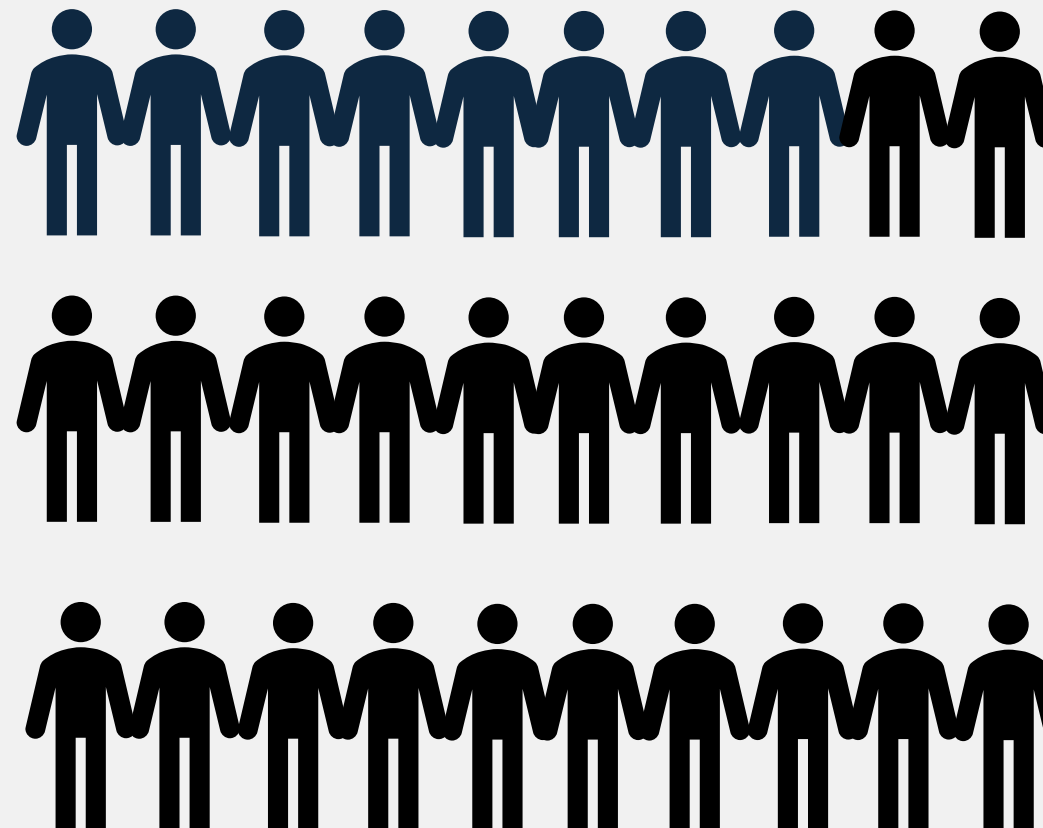

2. Middelengebruik

Alcohol, roken, drugs

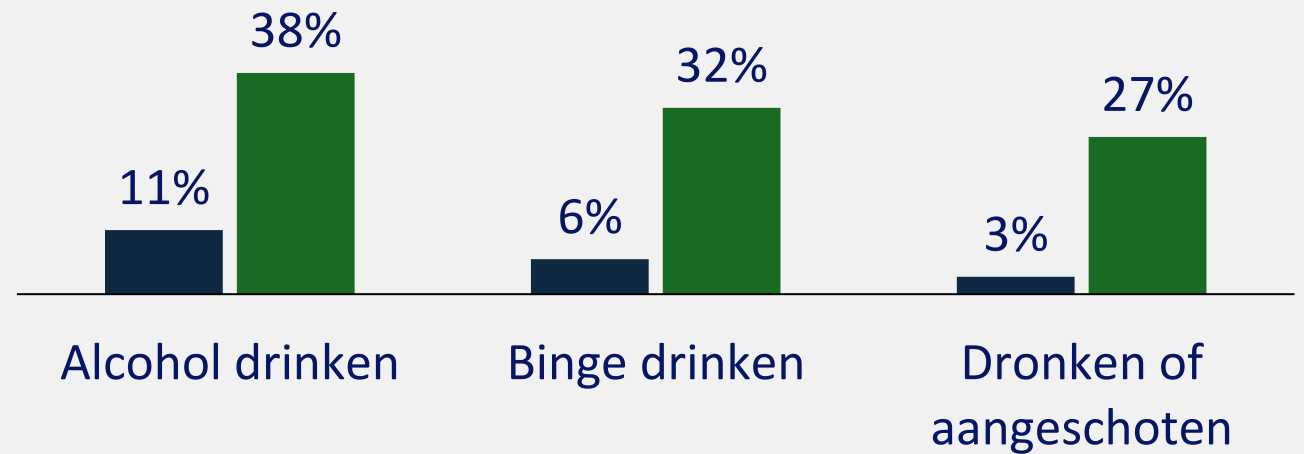

26% heeft
recent alcohol
gedronken

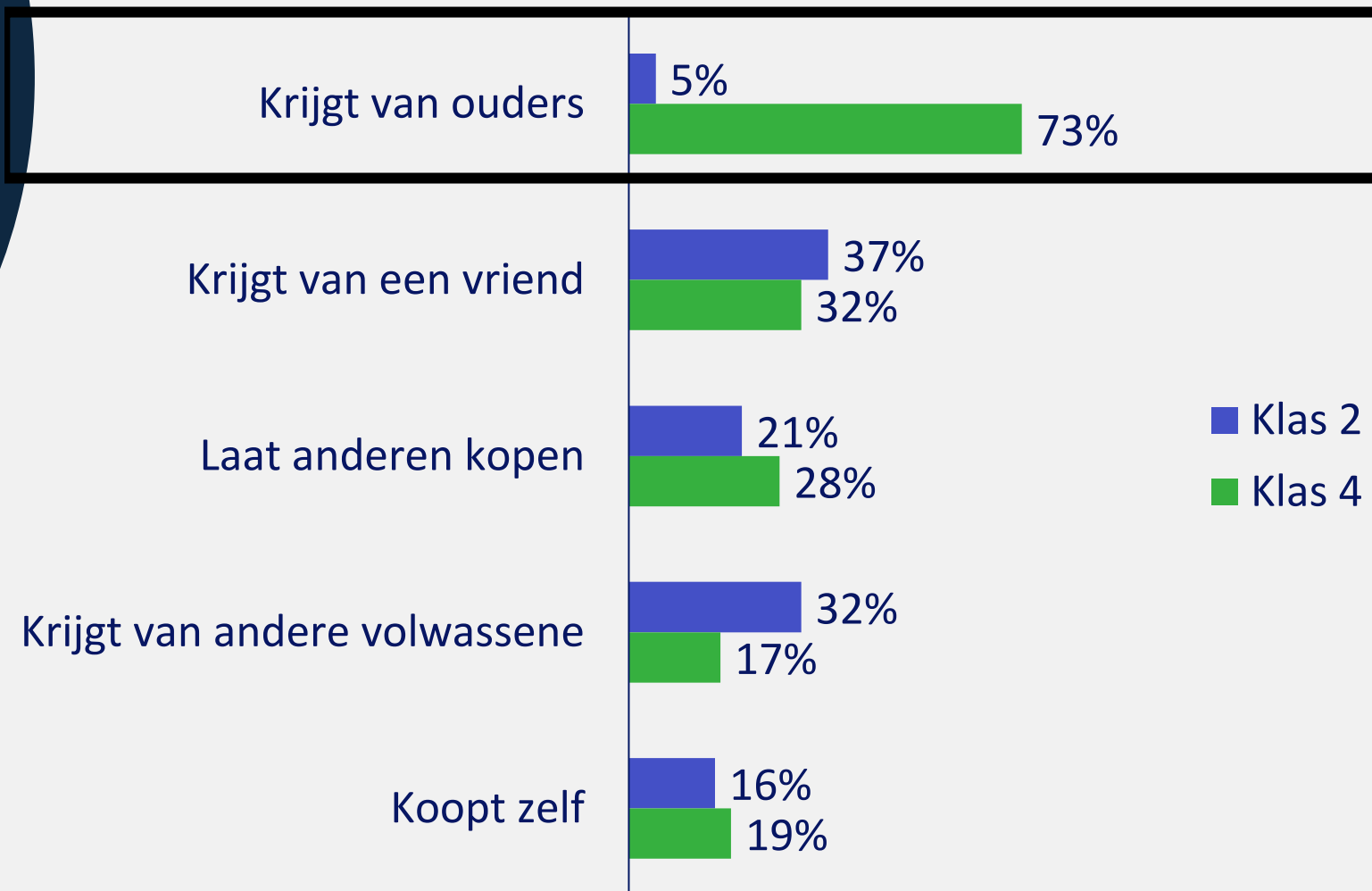
Alcoholgebruik in de laatste 4 weken

■ Klas 2 ■ Klas 4

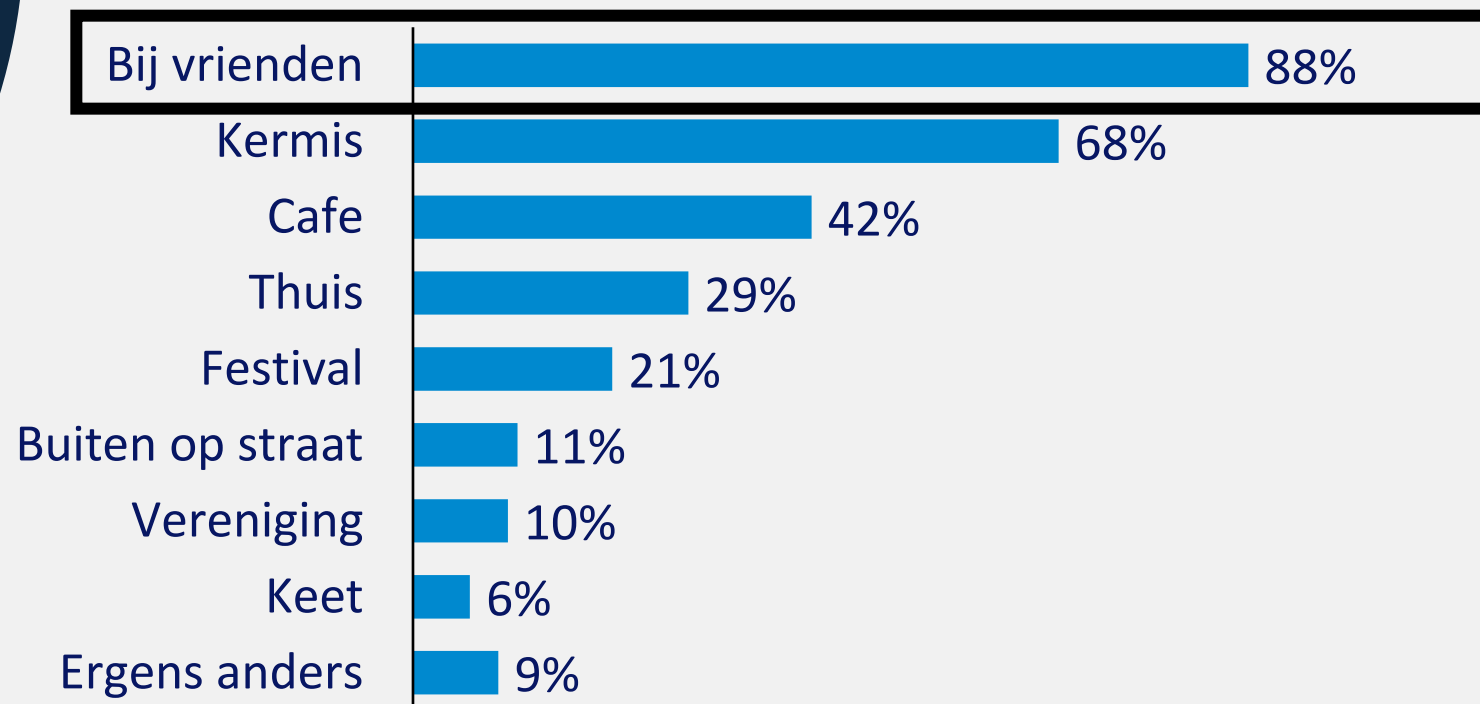
Bijna driekwart
van de
vierdeklassers
krijgt alcohol van
ouders

Hoe kom je aan alcohol?

Bijna 9 van de 10 drinkende jongeren drinkt alcohol bij vrienden.

Waar drink je meestal alcohol?

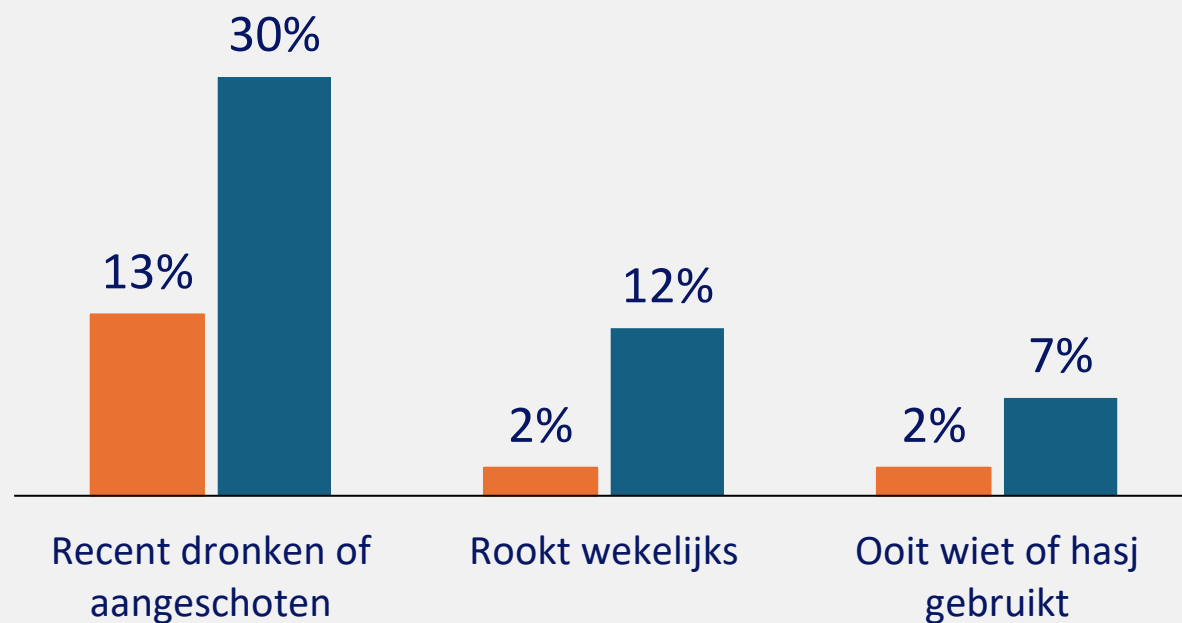

Roken, vaperen, drugs

Middelengebruik
lager bij jongeren
met een (zeer) goede
mentale gezondheid

- (Zeer) goede mentale gezondheid
- (Zeer) slecht of gaat wel mentale gezondheid

3. De omgeving

Omgeving

Gezin

Beschermende factoren domein Gezin

83%

van de jongeren
brengen veel tijd met
ouders door

25 van de 30 jongeren

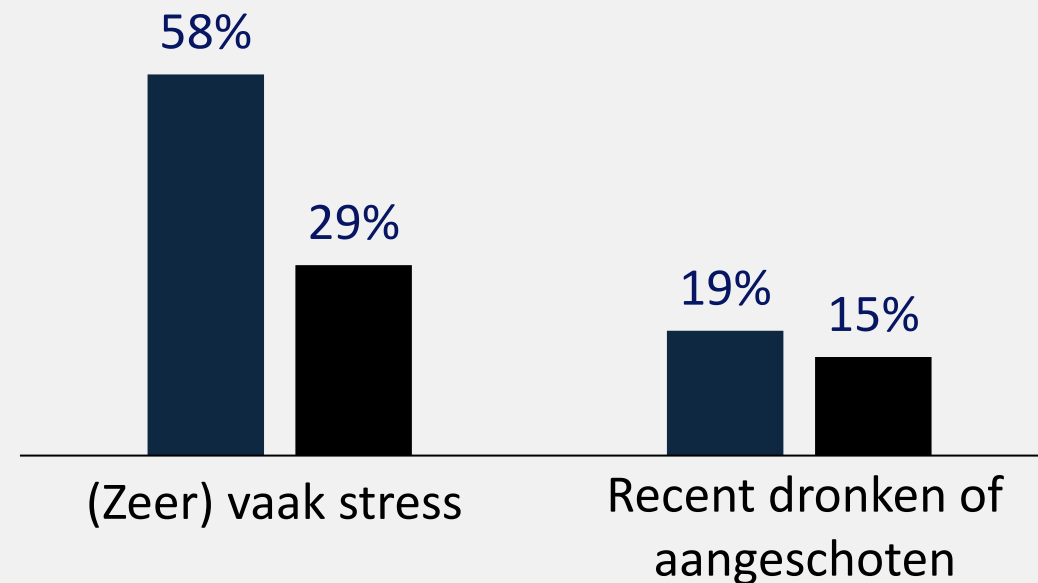
83%

van de jongeren
brengen veel tijd met
hun ouders door

Jongeren die veel tijd met ouders doorbrengen

- *Hebben een betere mentale gezondheid en*
- *gebruiken minder middelen*

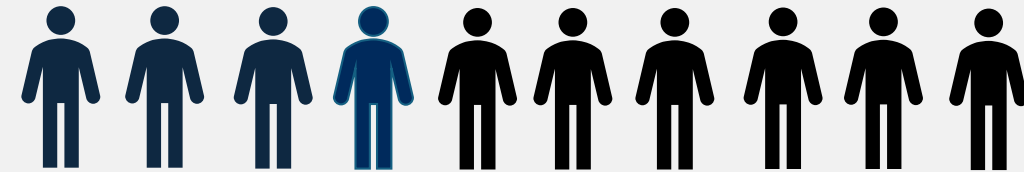
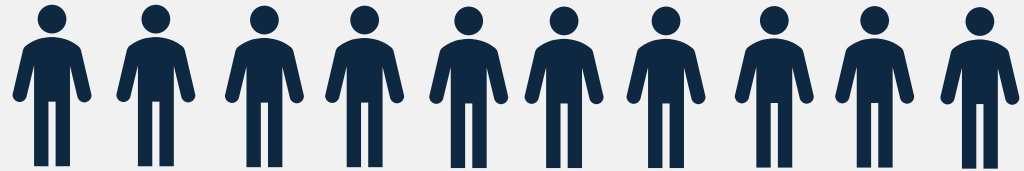
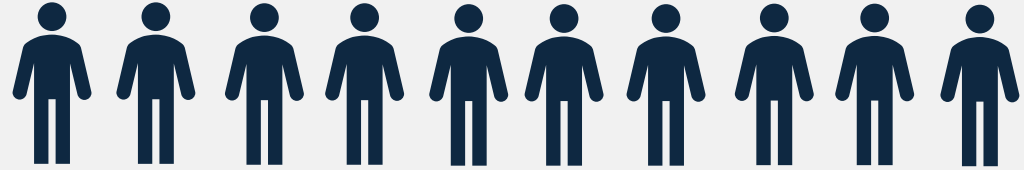
- Ouders brengen niet veel tijd met kind door
- Ouders brengen veel tijd met kind door

Hetzelfde is te zien bij jongeren die bij ouders terecht kunnen als ze ergens mee zitten

77%

van de ouders weet
meestal of altijd waar
hun kind is

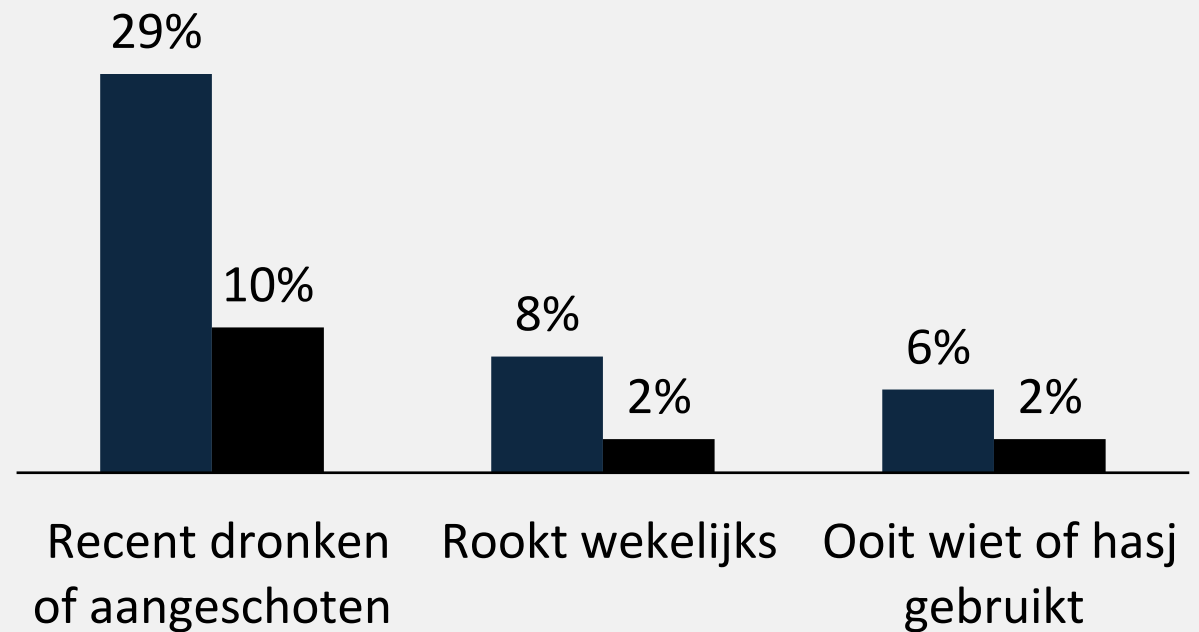
23 van de 30 ouders

77%

van de jongeren geven aan dat hun ouders meestal of altijd weten waar ze zijn als ze niet thuis zijn

Jongeren waarvan ouders weten waar hun kind is:
- zijn minder vaak dronken of aangeschoten,
- roken minder en
- gebruiken minder vaak wiet/hasj

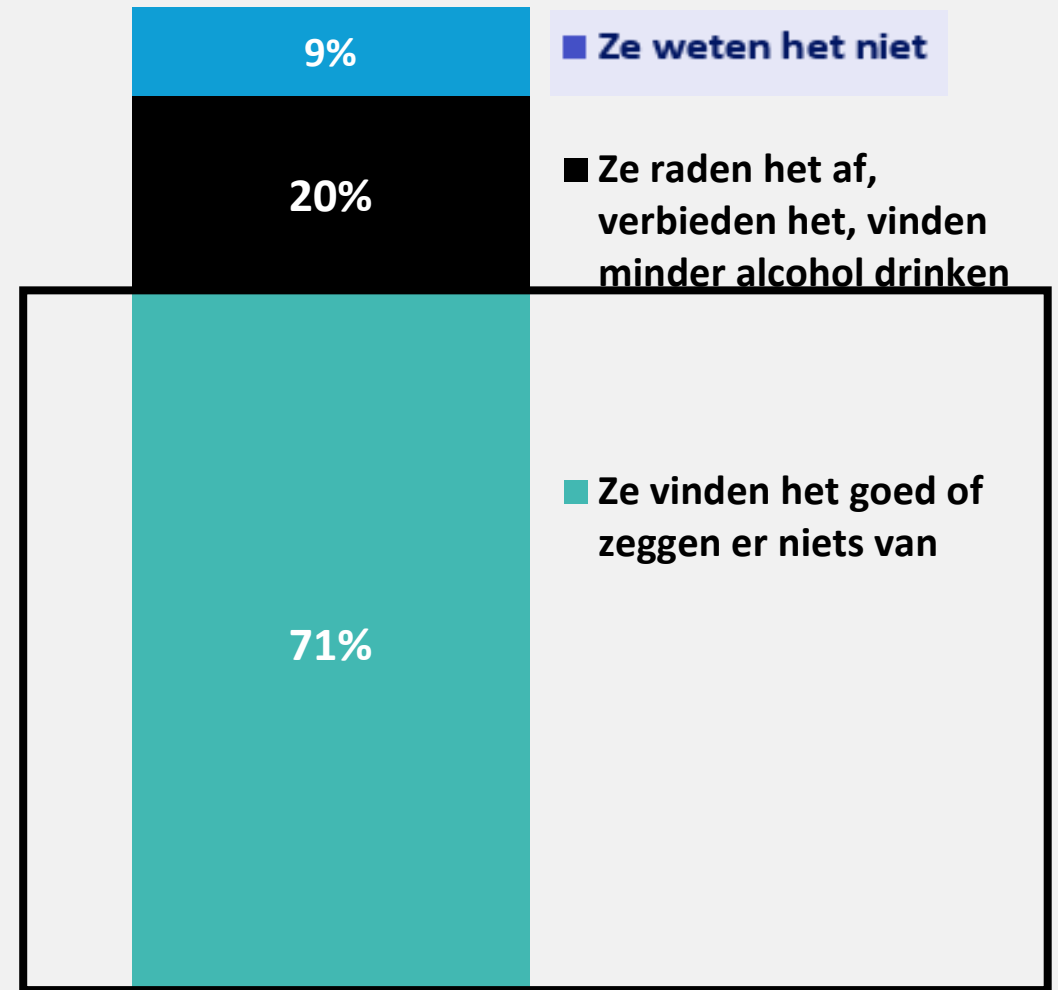
- Ouders weten nooit of soms waar ik ben
- Ouders weten meestal of altijd waar ik ben

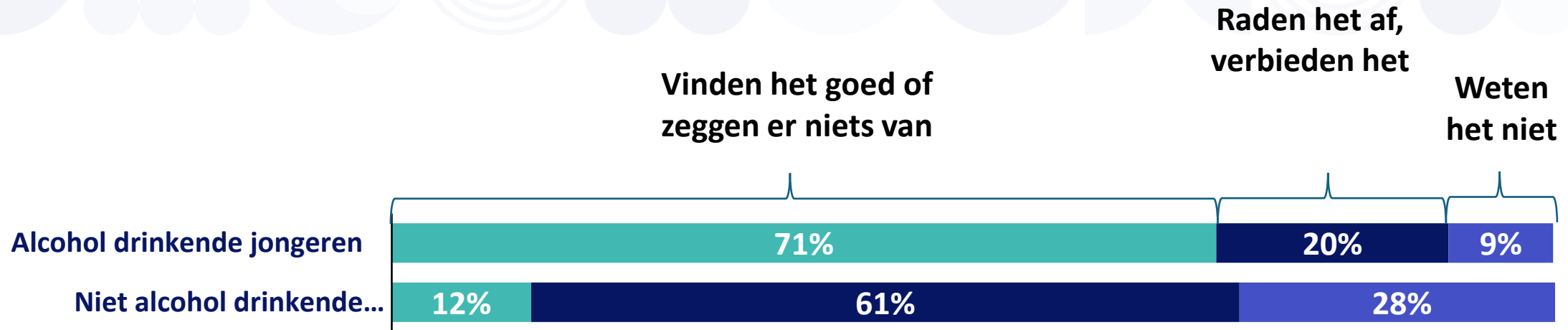
71%

van de ouders van de kinderen die drinken vinden het alcoholgebruik van hun kind goed of zeggen er niets van

21 van 30 ouders

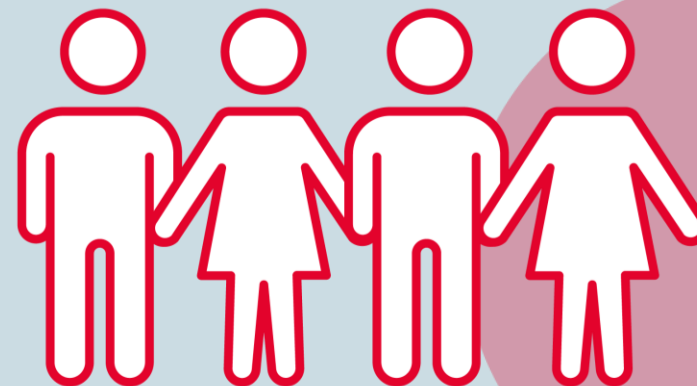
Houding van ouders t.o.v. alcoholgebruik

Alcoholgebruik afkeuren of verbieden (met duidelijke afspraken) verhoogt drempel voor kind om te gaan drinken.

Omgeving

Leeftijdsgenoten /peers

Beschermende & risicofactoren domein Leeftijdgenoten

Ouders hebben contact met
sommige of meeste ouders van...

Ouders hebben afspraak met
andere ouders over tijd thuiskomen

Ouders hebben afspraak met
andere ouders over alcohol

Kwam in afgelopen week 's avonds
3 of meer dagen na 22u thuis

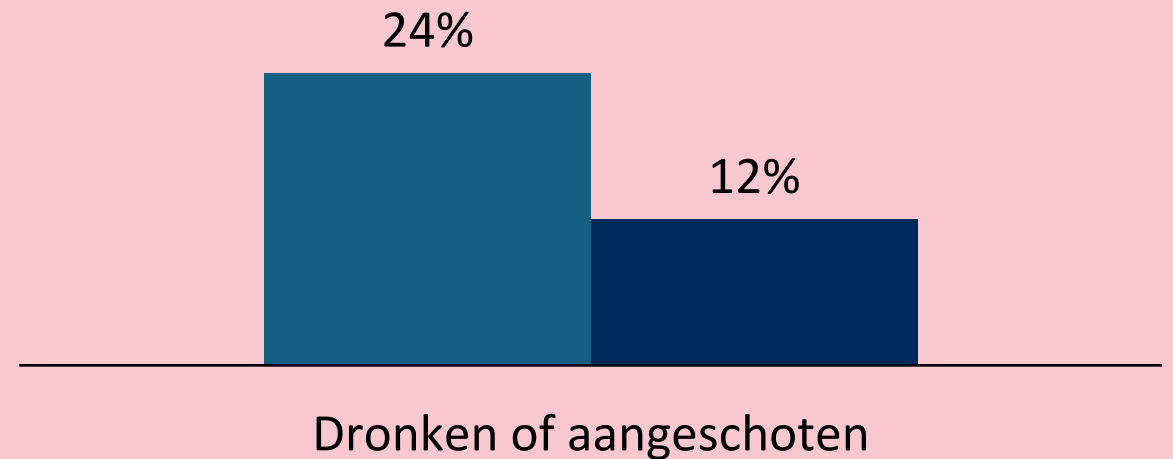

51%

van de ouder(s)/verzorger(s)
maken met ouders van
vrienden afspraken over
alcoholgebruik

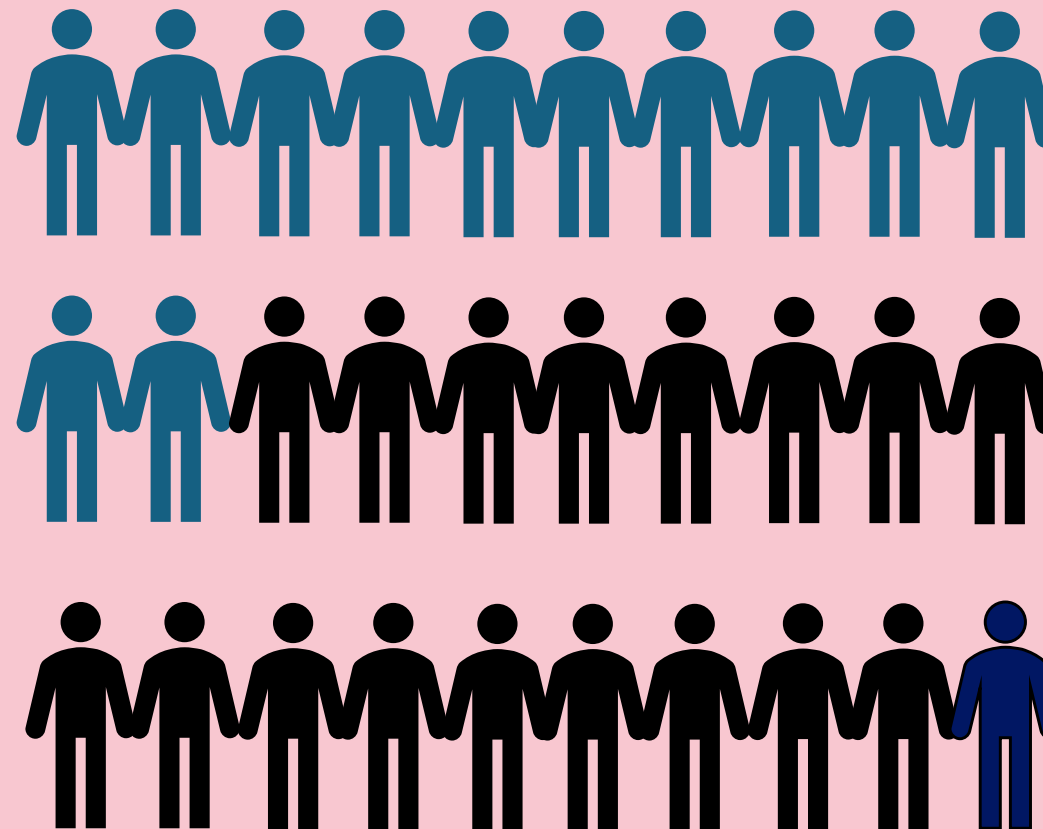
*Jongeren waarvan ouders afspraken
maken met ouders van vrienden zijn
minder vaak dronken of aangeschoten.*

- Geen afspraken over alcohol met andere ouders
- Afspraken over alcohol met andere ouders

40%

van de jongeren kwam
3 of meer dagen na
22 uur thuis

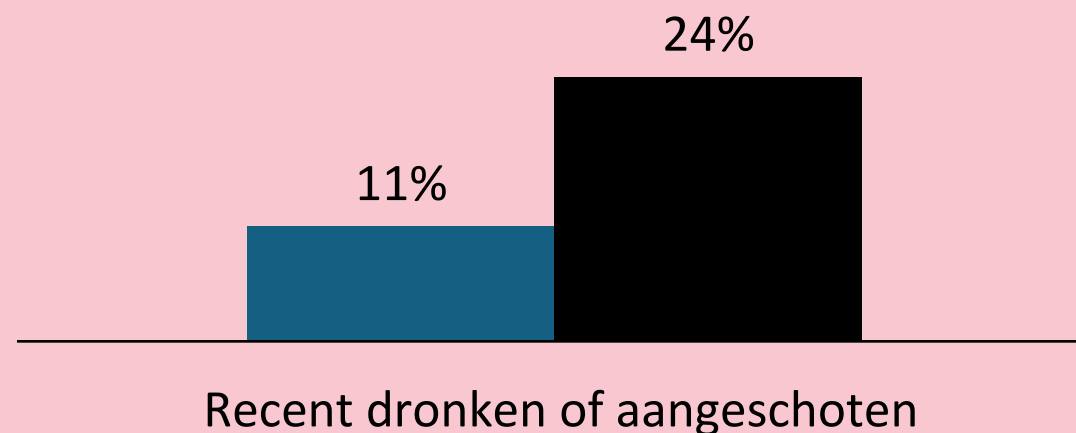
12 van de 30 jongeren

40%

van de jongeren was in de laatste week op 3 of meer avonden na 22 uur thuis

Jongeren die 3 of meer avonden na 22 uur thuis komen zijn vaker dronken of aangeschoten

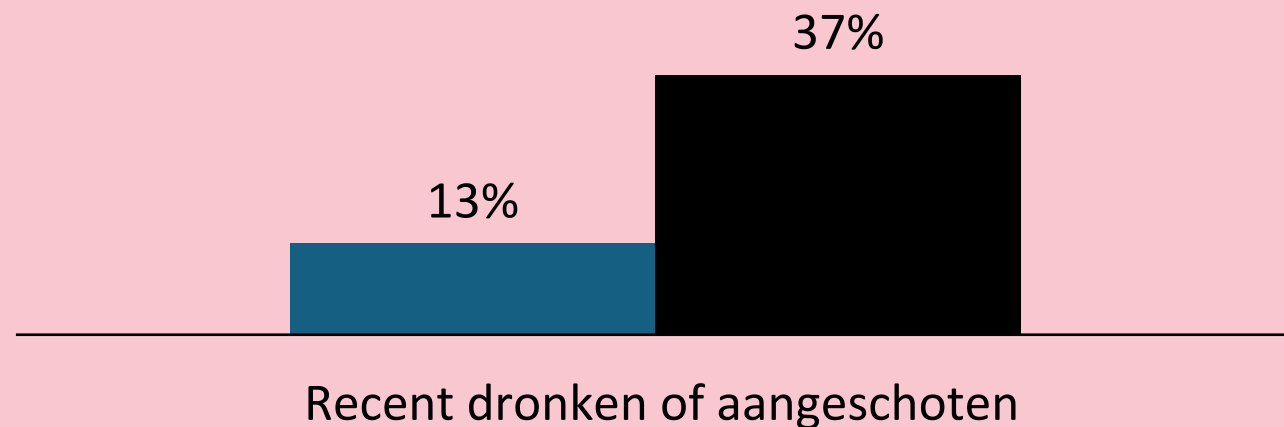
- Minder dan 3 dagen na 22:00 uur thuis
- 3 dagen of meer na 22:00 uur thuis

13%

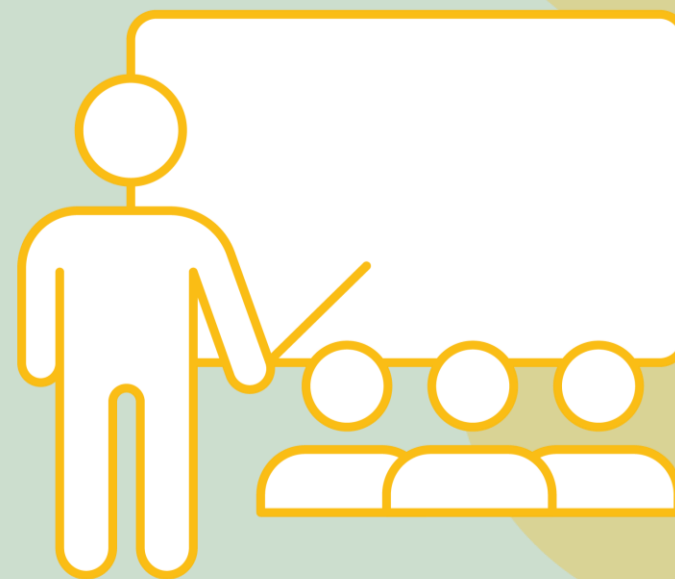
van de jongeren was in de laatste week op 3 of meer avonden na 22 uur thuis én ouders weten nooit of soms waar je bent

- Minder dan 3 dagen na 22uur thuis en ouders weten niet waar je bent
- 3 dagen of meer na 22uur thuis en ouders weten niet waar je bent

Omgeving

School

Beschermende & risicofactoren domein School

Vindt naar school gaan (hartstikke) leuk

Voelt zich veilig op school

Laatste 3 maanden gepest op of rond school

Vindt dat leerlingen op school goed met elkaar omgaan

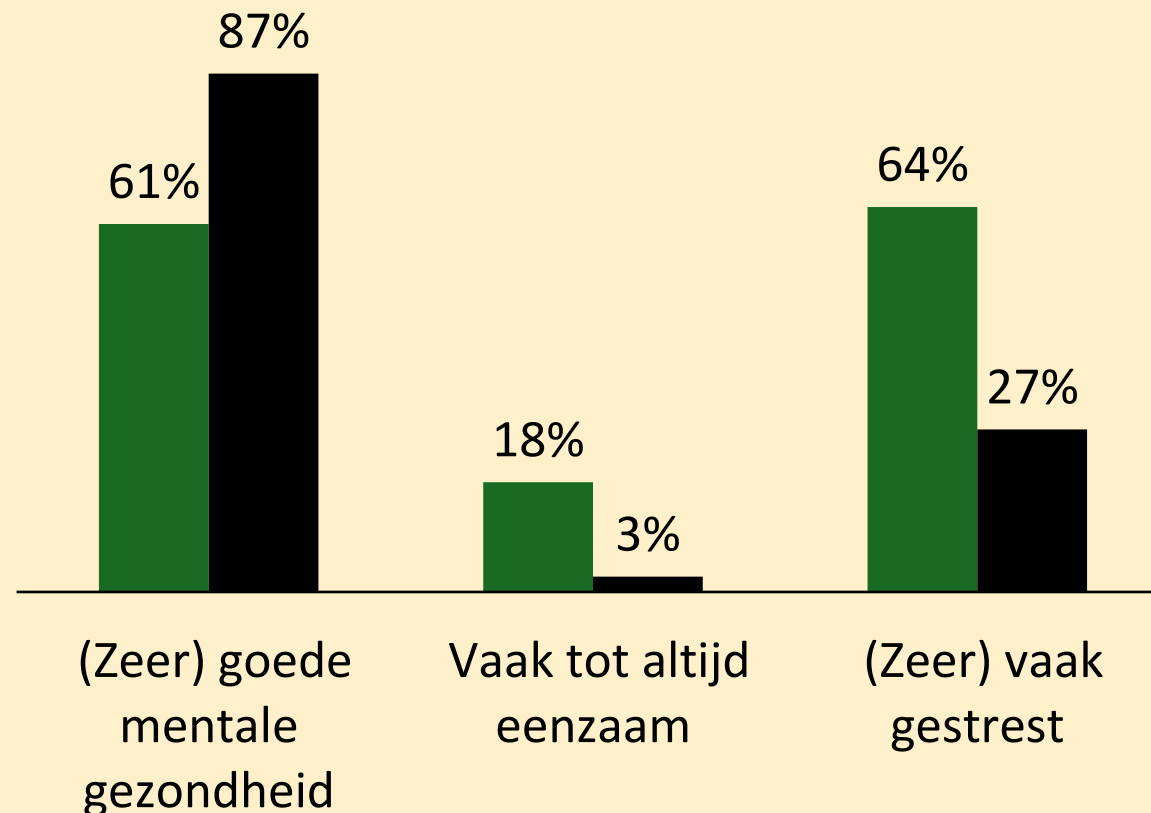

82%

van de jongeren voelt zich veilig op school

Jongeren die zich veilig voelen op school hebben vaker een goede mentale gezondheid, zijn minder eenzaam en minder gestrest

- Voelt zich niet veilig/neutral op school
- Voelt zich veilig op school

Omgeving

Vrije tijd

Beschermende factoren domein Vrije tijd

Doet minimaal 2 of 3 dagen per
week activiteit bij een club

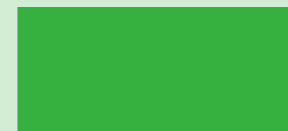
90%

Sport minimaal 2 of 3 dagen per
week bij een club

80%

Is 2 of meer dagen per week actief
bij een club anders dan sport

40%

90%

doet minimaal 2 of 3 dagen per week een activiteit bij een club, vereniging of organisatie

Is aangesloten bij een club

Sport wekelijks bij een club of sportschool

86%

Is wekelijks actief bij een vereniging (niet sport)

53%

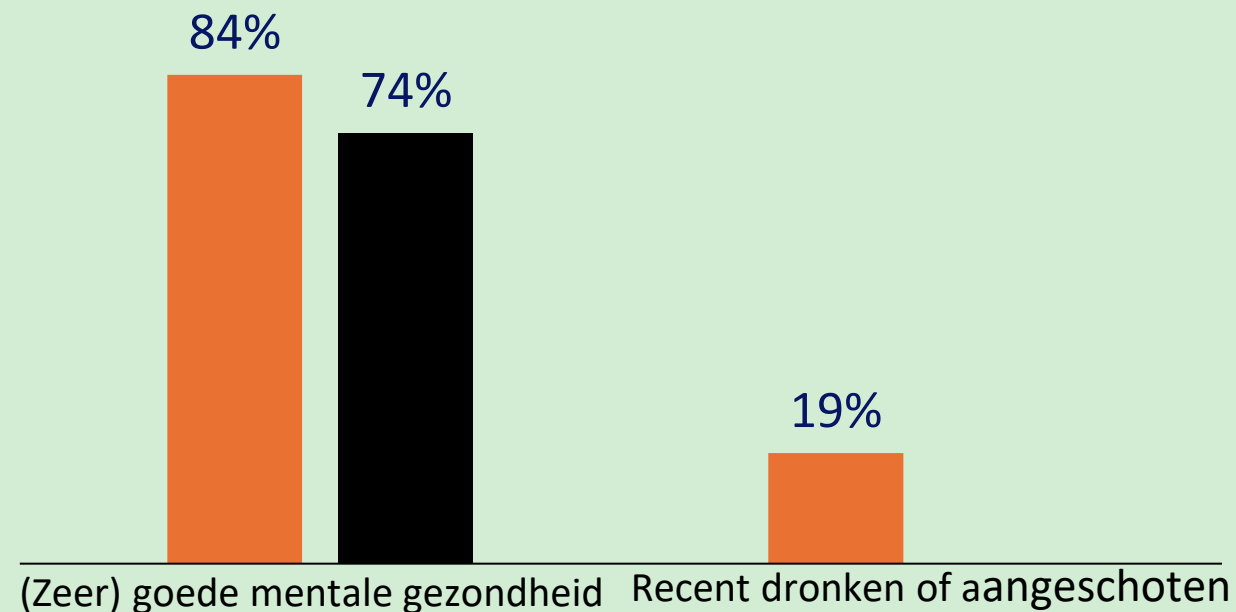
80%

Sport 2 of meer dagen per week bij een sportvereniging of sportschool

Jongeren die vaak in georganiseerd verband aan sport doen

- *hebben een betere mentale gezondheid,*
- *maar waren ook meer dronken of aangeschoten*

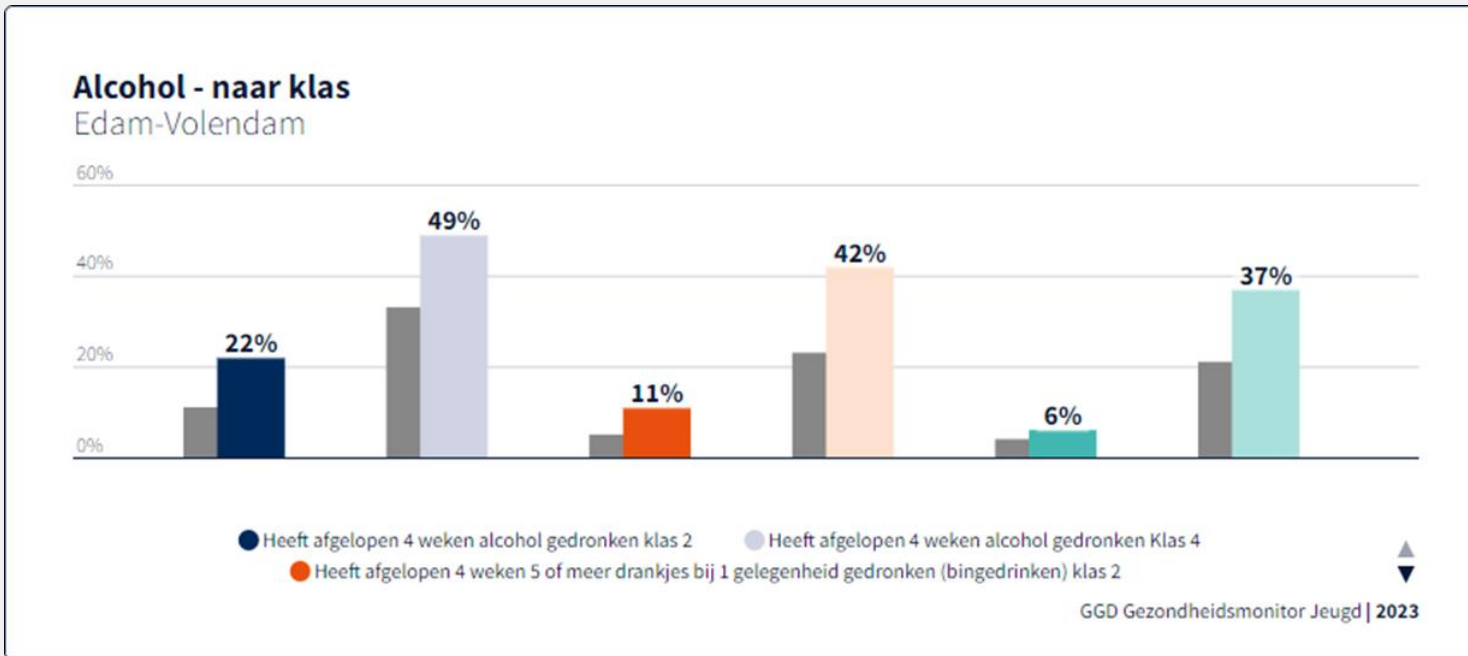
- Sport 2 of meer dagen per week bij een sportclub
- Sport minder dan 2 dagen per week bij een sportclub

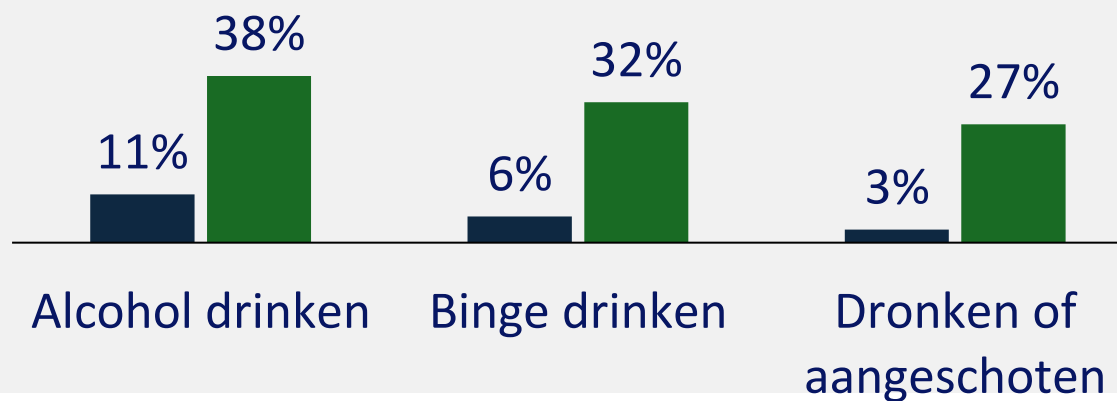
Appels met peren vergelijken
Alcoholgebruik in de laatste 4
weken 2023 vs. 2025

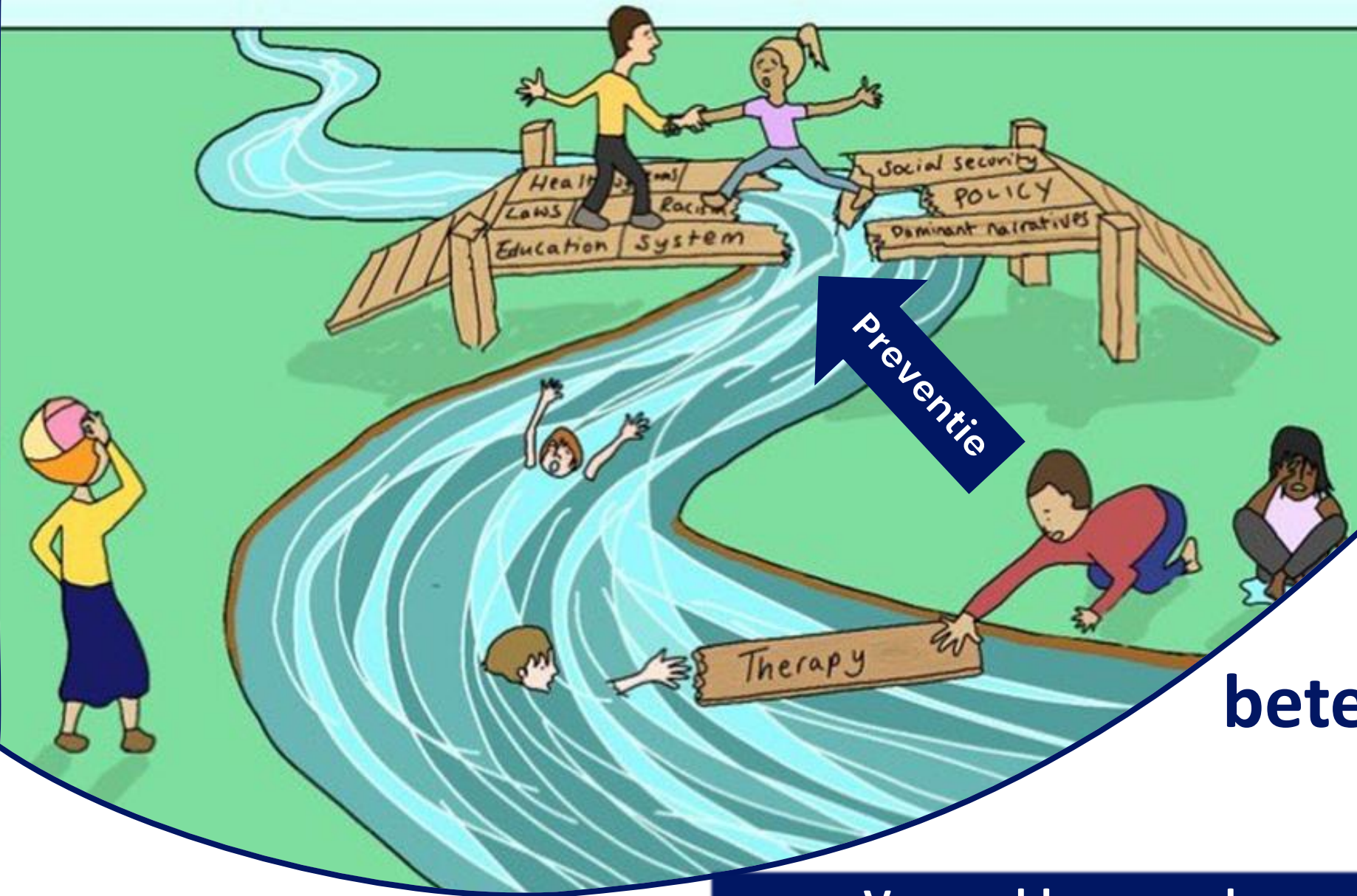
2023: N=491

2025: N=385

■ Klas 2 ■ Klas 4

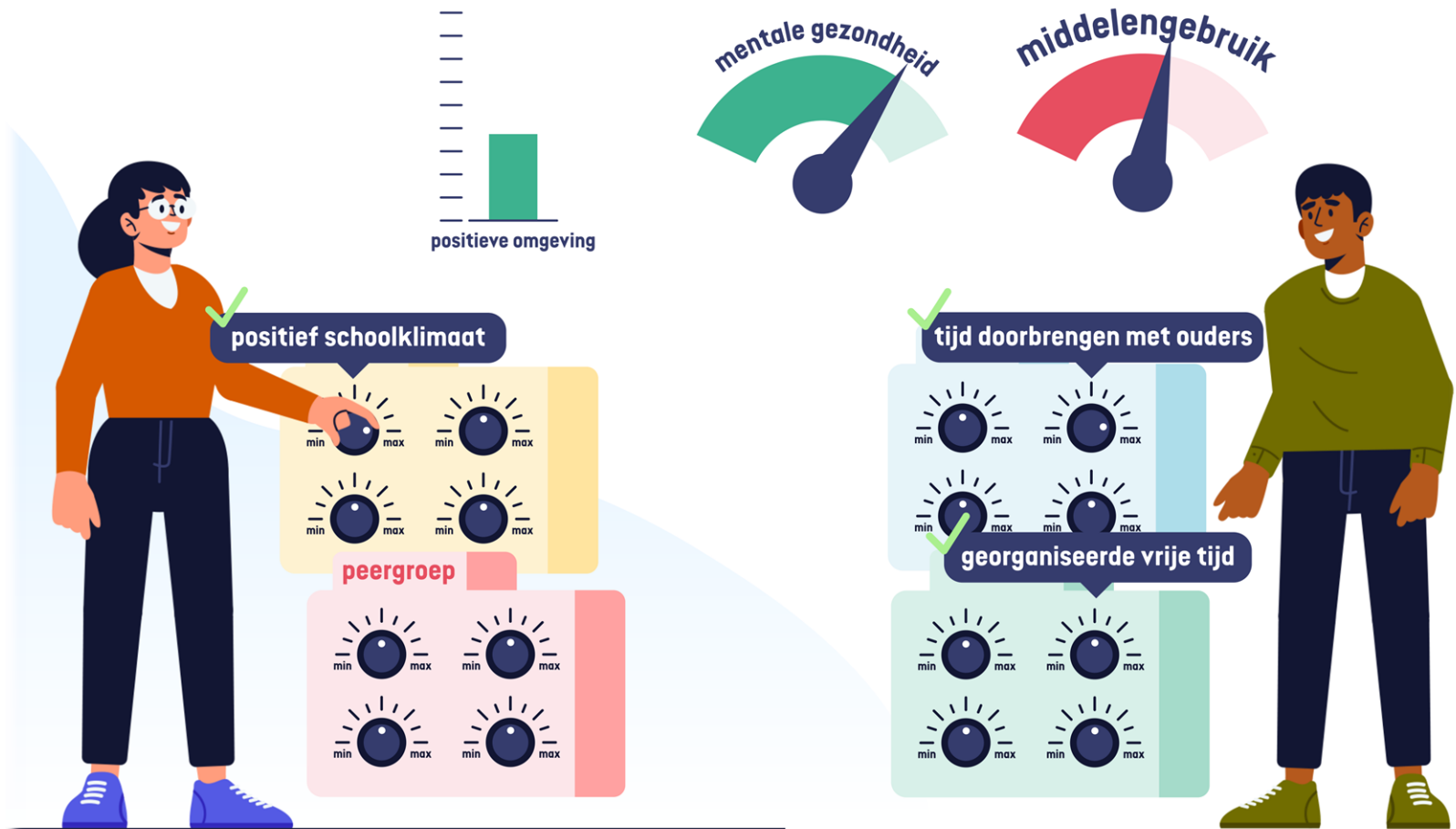
**Voorkomen is
beter dan genezen**

**Van problemen oplossen, naar aanpakken van de
oorzaken, om problemen in de toekomst te voorkomen**

Je kunt kinderen en jongeren
niet verantwoordelijk maken
voor hun eigen gezondheid

Wij als
volwassenen om hen heen
zijn verantwoordelijk

Knoppen om aan te draaien

Om positieve verandering te bereiken

LEF Doelenboom afgelopen periode

Ambitie

Verhogen
startleeftijd
drinken alcohol

Speerpunten

Ouders versterken
in kennis en
opvoedvaardigheden.
Ouder PEER contact
stimuleren

Samenwerking met
VO-scholen
intensiveren

(Pilot)
georganiseerde
vrijtijdsbesteding

Factoren

Ondersteuning door
ouders

Afspraken met andere
ouders

Positief
schoolklimaat

Georganiseerde
vrijtijdsbesteding

Tijd doorbrengen
met ouders

Doel

Ouders hebben
meer kennis
over hun rol
m.b.t. de
beschermende
factoren

Ouders hebben
toegang tot een
uitgebreid en
divers
aanbod van
opvoedonder-
steuning

Er worden tenminste
twee (aanvullende)
manieren om ouder
PEER-contact te
stimuleren opgetuigd

Implementeren
Project Helder
op School

Gezonde
schoolbeleid
continueren en
doorontwikkelen
(zie jaarplan JOGG)

Pilot georgani-
seerde vrijtijds-
besteding
(zie overeenkomst
Pilot Georganiseerde
Vrijtijdsbesteding
voor concrete
afspraken)

Voorbereiden
herontwikke-
ling en
vrije tijd

Behoud van
ouder en kind
activiteiten
en stimuleren
van meer
thuisactivitei-
ten

Vrije tijd

Vrije tijd

- ✓ Georganiseerde vrijetijdsbesteding
- ✓ Inzet rolmodellen

Inzet georganiseerde vrijetijdsbesteding:

1. Alliantie Your Talent

- Weekend Fun Nights
- Binnenschools aanbod (Your Talent trein)
- Aanbod schoolvakanties
- Buitenschools aanbod van activiteitenreeksen
- Specifieke doelgroepen
- Samenwerking met beide VO-scholen

2. LINK Jongerenwerk

Ondernemend en betrokken.

Vrije tijd

WAT DOET YOUR TALENT?

Van losse activiteiten naar één ecosysteem rondom kinderen: een doorgaande lijn voor talentontwikkeling

- **Your Talent Trein**
Binnenschools aanbod >
- **Holidays**
Vakantieaanbod >
- **Kennismakingsreeksen**
Naschoolse activiteiten >
- **Weekend Fun Nights**
Vrijtijdsaanbod jongeren >

Ondernemend en betrokken.

Vrije tijd

Ondernemend en betrokken.

Inzet JOGG - Vrije tijd

Omgeving gezonder maken sportkantines/locaties

Nationaal preventie akkoord → Lokaal preventie akkoord → Vitaliteitsakkoord 2024

Stappenplan ontwikkelt op het gebied van:

- De rookvrije vereniging
- Verantwoord alcoholbeleid
- Gezonder aanbod in de sportkantine
- Pedagogisch beleid (optioneel)

Voorgelegd aan Sportplatform en gezamenlijke transitie nu in gang gezet

Clubondersteuner (Sietse Brandsma)

- Wordt opgeleid als Team Fit coach
- Ondersteund met invoering van Stappenplan door veelvuldig contact verenigingen

Ondernemend en betrokken.

Gezin

Gezin

- ✓ Tijd doorbrengen met ouders
- ✓ Controle en monitoring door ouders
- ✓ Ondersteuning door ouders
- ✓ Regels stellen

Inzet binnen domein Gezin:

1. CJG

- Cursusaanbod (afgestemd op data en signalen uit het veld)
- Opvoedspreekuur
- Maandthema's CJG website en socials

2. Bijeenkomsten

- Aletta Smits
- Nico van der Lely

3. Podcast Samen Gezond

4. LEF Goodiebags in groep 8

5. Ouder en kind activiteiten Weekend Fun Nights

6. Ouderavonden in het PO (LEF en Moedige Moeders)

7. Experience Foute Boel

8. LEF nieuwsbrief

Ondernemend en betrokken.

Inzet JOGG - Gezin

Leefomgeving Thuis beïnvloeden:

- **De Baby Groente Tas**
 - 8 weken lang gratis thuis bezorgd
 - Wetenschappelijk bewezen effectief
 - Vanwege succes verlengd in 2026
- Maken van nieuwe afleveringen podcast '**Samen Gezond**'; laagdrempelig kennis overdragen via Spotify met lokale experts.
- **Maandthema's CJG** bepalen in afstemming met team Jeugd; bevordert integraliteit

Ondernemend en betrokken.

School

School

- ✓ Positief schoolklimaat
- ✓ Betrokkenheid bij school
- ✗ Pesten

Inzet op domein School

1. Overlegstructuur Samen Beter
2. Helder op School aanpak in het VO
3. Verkenning doorlopende leerlijn preventie PO-VO
4. Samenwerking m.b.t. organiseren ouderavonden en aanbod vrije tijd
5. Beschikbaar stellen van Ouderavondspel van Goudvisie
6. Maandelijks nieuwsbrief naar het onderwijs
7. Samenwerking m.b.t. vrijetijdsbesteding

Ondernemend en betrokken.

Inzet JOGG: School

Ondernemend en betrokken.

**TROMMEL
ZONDER
ROMMEL**

Leefomgeving School:

- **Gezonde Scholen**

Het overgrote deel van de basisscholen en beide VO-scholen werken met de Gezonde Schoolaanpak. Beleid, Educatie, Signaleren, Schoolomgeving.

- **Trommel zonder Rommel**

Zowel op 't Kofschip als De Samensprong bij de invoering van het continuurooster een positieve campagne over 'Trommel zonder Rommel'.

Inspireren en enthousiasmeren van honderden ouders voor een gezonde lunch.

Professionalisering educatietuin schooljaar 2025-2026

Inzet JOGG: School

Ondernemend en betrokken.

Locatie: De Tuinvreugde (ca. 100 kinderen)

- De Jozefschool (gr.6)
- De Samensprong (2 x gr.6)
- De Blokwhere (gr.6)

Locatie: Eigen school (ca. 300 kinderen)

- 't Kofschip
- De Aventurijn
- De Koningsspil (ideaal scenario)

Moestuiniëren draagt bij aan:

- Gemakkelijker proeven nieuwe soorten groente en fruit;
- Meer bewustzijn over functie van natuur (bodemleven, hittestress, klimaatadaptie)
- Ontspanning door groene omgeving;
- Talentontwikkeling;
- Bijvangst; 'moeilijke' leerlingen doen het vaak goed in de tuin

Inzet JOGG: School

Ondernemend en betrokken.

Verandering kantine DBC

- Sinds januari 2026 nieuwe cateraar Appél met Food You Love. Voldoet aan richtlijnen Gezonde Kantine van Voedingscentrum.

Rookvrij Schoolterrein incl. beleid

- Rook en vapebeleid De Triade, nu volgt ook DBC

Vergroenen schoolpleinen

- De Aventurijn, St. Petruschool en De Blokwhere €60.000,- p. school
- Subsidie Jantje Beton/IVN en verdubbeling door Duurzaamheid
- Stimuleert avontuurlijk spelen, voorkomt hittestress, bevordert biodiversiteit, groen geeft ontspanning en educatie.

Openen eerste voedselbosje (Tiny Forest volgt 2027)

- Mooie samenwerking Duurzaamheid en Gezondheid

Peers

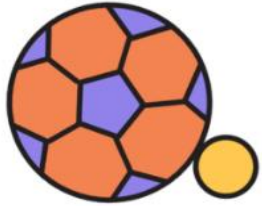
Peergroep

- ✓ Afspraken met andere ouders
- ✗ Laat buiten rondhangen
- ✗ Feestjes zonder toezicht

Inzet op domein Peers

- 1. Ouderavonden PO met de Wethouder**
- 2. Ouder en Kind activiteiten**
- 3. Aanbod vanuit Edam-Volendam Vitaal**
 - Samen Sterk
 - Samen in Gesprek
 - Aanbieden van gespreksleiders

Overige Inzet JOGG:

Genoeg bewegen

Gezonde voeding

Indiensttreding JOGG-regisseur (28 uur)

- Zorgt voor nog groter intern draagvlak voor gezondheid binnen alle domeinen

Indiensttreding Bewegcoach Martin Kuitert (24 uur)

- Naast focus op voeding ook een grotere focus op motorische ontwikkeling en bevorderen bewegen bij kinderen van 4-12 jaar

Ondernemend en betrokken.

Impactstudie JOGG:

Elke geïnvesteerde euro in het werknets levert **€1,40 direct rendement** op.

De studie laat overtuigend zien dat de indirecte effecten reëel zijn. Deze zijn lastiger in een geldwaarde uit te drukken, maar vormen wel de kern van de maatschappelijke waarde.

Maatschappelijke opbrengsten:

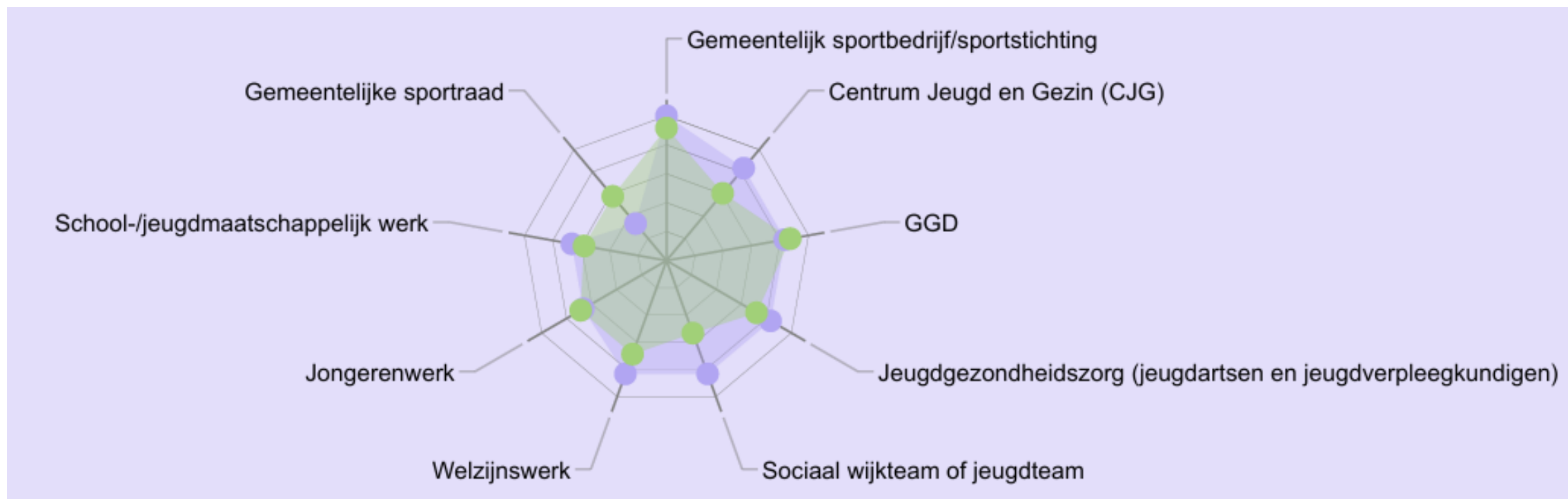
- Meer bewustzijn over gezonde leefomgeving
- Structurele borging van gezondheid in beleid
- Meer samenhang en kwaliteit in activiteiten
- Betere aansluiting bij kwetsbare doelgroepen
- Een omgeving die gezond gedrag ondersteunt
- Toename mentaal welbevinden
- Toename collectief menselijk kapitaal

In de studie zijn kwaliteit van leven, minder zorgkosten, minder kosten sociaal domein en jeugdzorg in geldwaarde uitgedrukt.

Wanneer zowel de directe als indirecte effecten worden meegenomen, komt de totale maatschappelijke waarde uit op **€4,20 per geïnvesteerde euro**.

(bron: VitaValley 2025-2026 landelijke impactstudie).

Werknet JOGG in E-V

Ondernemend en betrokken.

Betrokkenheid publieke organisaties bij de JOGG-aanpak

● Betrokkenheid gemeente ● Vergelijking met andere gemeenten

Inzet Veiligheid & Handhaving

- Gesprekken met de horeca
- Inzet mystery shoppers
- Versterken van de informatiepositie

Toewerken naar regionale samenwerking jeugdpreventie

- **Dezelfde werkwijze**
- **Gebruik maken van regionale middelen**
- **Data uitwisselen met scholen in de regio**
- **Scholieren gaan buiten de eigen gemeente naar school**

Dialogsessie Avond met LEF

De volgende 5 speerpunten/factoren werden het meest aangedragen:

- 1. Ondersteuning door ouders**
2. Regels stellen
- 3. Inzet rolmodellen**
4. Afspraken met andere ouders
- 5. Betrokkenheid bij school**

Vervolg

- **Aan de slag met drie nieuwe speerpunten, aangepaste doelenboom en nieuw uitvoeringsplan**
- **Wij zijn in afwachting van hoe de financiële situatie zich zal ontwikkelen (momenteel nog sprake van een flinke bezuiniging)**
- **In afwachting van de verdere implementatie van De Toegang – powered by Civic**

Dank!

Dank voor uw aandacht en betrokkenheid!

Scan vooral de QR-codes op de borden voor meer inzicht in wat wij organiseren vanuit Programma LEF.